לוה ואוכל להעדפה ולימא ליה הקדש עד

השתא סגי לך כלא העדפה והשתא נמי

תיסגי לך בלא העדפה הקדש גופיה ניחא לי'

כי היכי דלשבח עבדיה עושה ופורע קמא

קמא קדיש ליה "בפחות פחות משוה פרומה

הכי נמי מסתברא דאמר רב המקדיש ידי

עבדו אותו העבד עושה ואוכל דאי לא

עבדא מאן פלח ליה אי אמרת בשלמא הך

במעלה ואינו יכול והא בשאינו מעלה

שפיר אלא אי אמרת הך בשאינו מעלה

ויכול דאי לא עבדא מאן פלח ליה מאן

דבעי ניפלחיה אלא לאו ש"מ אינו יכול

שמע מינה ת"ש דאמר ר' יוחנן יהקומע יד

עבדו של חבירו נותן שבתו ורפואתו לרבו

ואותו העבד ניזון מן הצדקה ש"מ יכול הרב

לומר לעבד עשה עמי ואיני זגך הכא במאי

עסקי' במעלה לו מזונות אי הכי אמאי ניזון מן

הצדקה להעדפה אי הכי ניזון מתפרנם מיבעי

ליה אלא לאו ש"מ יכול ש"מ אמר מר

נותן שבתו ורפואתו לרבו שבתו פשימא

רפואתו איצמריכא ליה רפואתו דידיה היא

דבעי איתסויי ביה ילא צריכא דאמדוה

לחמשא יומי ועבדו ליה סמא חריפא ואתסי

בתלתא יומי מהו דתימא צערא דידיה הוא

קמ"ל תניא א"ר אלעזר אמרנו לו למאיר

והלא יזכות הוא לעבד שיוצא מתחת ידי

רבו לחירות אמר לנו חוב הוא לו שאם היה

עבד כהן פוסלו מן התרומה אמרנו לו

והלא מה אם ירצה שלא לזונו ושלא לפרנסו

רשאי אמר לנו ומה יאילו עבד כהן שברח

ואשת כהן שמרדה על בעלה הלא אוכלין בתרומה וזה אינו אוכל אבל אשה חוב הוא

לה שכן פסלה מן התרומה ומפסידה מן המזונות מאי קאמרו ליה ומאי קא מהדר להו

ה"ק להו השבתוני על המזונות מה תשיבוני

על התרומה וכי תימרו אי בעי זריק ליה גימא ופסיל ליה שביק ליה ועריק ואזיל לעלמא

[תוספתא פ ייי ג'

נו ב"מ יט.], ג) שייך (ב"מ יט.], ג) שייך (ע"מ, ד) ל"ל כדאמרינן.

רש"ם כ) ווע׳ מוס׳ ב"ה

גליון הש"ם

תוד"ה שביק ליה וכו' ליחוש שמא מכרו. ע'

בהר"ן קידושין פ"ב דף

:מים

הגהות הב"ח

החובל נטנד כו':

לעזי רש"י

מוסף רש"י

זכות הוא לעבד. טונה הוא אללו שמתירו נקהל

לתרולי דמשעה שנכתב זוכה

בשחרור דלכי מטא גט

למפרע משעת חתימה.

לעבד. חובתו הוא שיולא

מתחת רבו כלומר הפסד

הוא לו שאם עבד של כהן הוא פוסלו מן המרומה ואם של ישראל אוסרו בשפחה של ישראל

כנענית דזילא ליה ושכיחא

ליה ופרלא ליה. (שם).

מוסף תוספות

איצטריך לאשמועינן דיכול הרב לומר לעבד

עשה עמי ואיני זנד. רשכ״א.

ל האיל לאשמועינן היא גופה דיכול לומר לו עשה גופה דיכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך. לשנ"ל.

ה. ה דהאי או פרומוי או

מ"ש שני בצורת דנקט.

להתפרנס ברווח.

א. כדי

T. ומינה י. יכונוי דשבתו נמי לרבו. רשנ״א.

שיוכל העבד

לאשמועינן

ר״ח ימט. **חוב**

קונריי"ר [קונריי"ד].

י. ציוד, צרכים.

עה א מיי׳ פ״ו מהל׳

עו ב ג מייי פ״ד מהלי חובל ומזיק הלי י סמג מוכני ומויק הכי המתן עשין ע טוש"ע י"ד סימן רסז סעי' כא וטוש"ע ח"מ סי' תכד סעי' ג: ד מיי' פ"ו מי ד מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' א טוי"ד

סימן שלא:

פסקי רי"ד

אמר ליה מפני שהוא קניינו: תניא א״ר אלעזר אמרנו למאיר והלא זכות הוא לעבד לצאת מתחת ידי רכו לחירות ואמר לנו חוב הוא לו שאם יהיה עבד כהן פוסלו מן התרומה אמרנו לו והלא מה אם ירצה שלא לזונו ושלא לפרנסו רשאי אמר לנו ומה אילו עבד כהז על בעלה הלא הן אוכלין . בתרומה וזה אינו אוכל אבל אשה חוב הוא לה שכן פסלה מן התרומה . ומפסידה מן המזונות מאי פי' הוא אומר חוב הוא לו שאם היה העבד כהן פוסלו מן התרומה וגם נוטלו (ס"א והטענו לו) מז המזונות וגם הוא חזר כהן שברח וכו' ומהדר . הכי קא״ל שאם היה עבד פי' אע"פ שזכות הוא לו שיצא לחירות מ״מ יש בו וכיון שיש בו צד חובה אין חבין לו לאדם אלא בפניו אמרנו לו והלא אם ירצה וכו' פי' יכול אם יו ביו למונעו ממנו מזונות בין נמצא שהשליח הזה שום חורה אינו עושה לו אמר מה תשיבוני על התרומה פי׳ במזונותיו יכול למונעו בין מחולין בין מתרומה אבל מתרומה בעלמא לא מצי מנע ליה והשליח בעלמא א״כ נמצא שחוב הוא לו וכ״ת זריק ליה גיטא ופסיל ליה פי״ והרי נמצא שבלא השליח נמי יכול לפוסלו מתרומה נמי כול לפוסלו מוזורמה בעלמא שביק ליה ועריק ואזיל לעלמא ומה אילו עבד כהז שברח ואשת הלא (אין) אוכלין וזה שהשליח קיבל לו גיטו אינו אוכל פי׳ לא מצי למפסליה בגיטא דעריק . ואזיל לעלמא ארל ע״י היכא דאיתיה דמשעה דמנזי גינזא לידיה דשליח מוכיח דבהגעת הגט ליד השליח אע"פ שלא הגיע שאם צריך שיגיע ליד העבד שביק ליה נמי ועריק אלא ודאי ע״י זכוי השליח יכול לשחררו בכל מקום שהוא אע״פ שלא יגיע לידו. שפיר

וליבוא דיה הקדש עד האידנא בו'. לענין עשה עמי ואיני זנך ניחא דלא אמר ליה הקדש הכי אע"ג דרבו מני אמר ליה משום דפשיטא דהקדש ניחא ליה שלא ימות עבדו ברעב: פחור משוה פרומה. פי׳ בקונטרס דחין הקדש חל על פחות משוה

פרוטה והקשה רבינו ילחק דתנן בהוהב (ב"מ דף נה.) חמש פרוטות הן ליתני שש פרוטות הן דאין הקדש חל על פחות משוה פרוטה ואומר ר"י דהכא היינו טעמא שאין בדעתו של מקדיש שיחול על פחות משוה פרוטה א: שבתו ורפואתו לרבו. שבתו היינו שבת קטנה וגדולה דהיינו נזק וה״ה לער ובושת לרבו לרבנן דר' יהודה דאמרי בהחובל (ב"ק דף פו.) דיש לעבד בושת ולא נקט להו משום דחין חידוש שהן לרבו אבל בשבתו קמ"ל דאע"ג דשקיל הרב שבת דידיה לא מיחייב במזונותיו דיכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך והא דפריך בסמוך שבתו פשיטא ב ה״פ פשיטא דשבתו לרבו אף ע"פ שלא יזוננו כיון דיכול הרב לומר לעבד עשה עמי כו׳ ג ולא הוה לי׳ לר׳ יוחנן למינקט קוטע יד עבדו של חבירו אלא הוה ליה למימר בהדיא יכול הרב לומר לעבד כו׳ ד אם לא בא להשמיענו דבר אחר ומשני דנקט קוטע יד עבדו לאשמעינן חידוש שני לרפוחתו לרבו דהיינו לער דסמח חריפא כדמסיק דה"א שיהא לעלמו כמו רפואתו שהיא לעצמו גם כשיםבול לער כדי להרויח שכר רפואתו יהא לעלמו אבל לער קטיעת היד פשיטא ללרבו ולהכי לא תני וכן לבושת ר"י: שבוע מינה יבוד ש"מ. ר"י: יונן היכי מוקי פלוגמיהו דרשב"ג ורבנן דלעיל דלא מני למימר דפליגי דמר סבר יכול ומ״ס אינו יכול ה כדפריך לעיל ואי כדאסיקנן לעיל לא מעשה ידיך במזונותיך ובשני בצורת לא ספיק כו׳ א״כ לכ״ע אינו יכול וי"ל דאע"ג דבשאר שנים יכול בשני בצורת אינו יכול דבשאר שנים ימלא מרחמים יותר כשיחזור

על הפתחים מבשני בצורת: רפואתו דידיה הוא. וסל דתנן בפרק החובל (ב"ק פו.)

(ה) בעבד כנעני שלו פטור מכולן שמח יש לחלק דאע"ג דכשחבל בו אחר

נותן רפואתו לעבד הוא שחבל בעבדו לא מיחייב אי נמי דאי עביד ליה סמא חריפא דפטור מן המותר די כדאמרת הכאסי:

שאם היה עבר כהן פוסדו מן התרומה. ואם מאמר טפי הוה ליה למנקט לפי שאוסרו בשפחה דשייך אף בעבד ישראל וי"ל

דלדבריהם קאמר להו דסברי אדרבה הרי מתירו בבת חורין ה: השבתוני על המזונות. רבנן שהשיבו לו ומה אם ירלה שלא

לזונו רשאים היו סבורין הא דקאמר ר"מ שאם היה עבד כהן פוסלו מן התרומה הוי חוב לו לפי שנותן לו הרב מזונות בריוח בשביל שיש תרומה הרבה לכהנים" או משום שיש מלוה באכילת תרומה ומשום הכי מהדרי ליה ומה אם ירצה שלא לזונו וקאמר להו ר"מ השבתוני על המזונות יא מה תשיבוני על התרומה יב שאפילו לא ירלה הרב לזונו יש חובה דמכל מקום מולא העבד לקנות תרומה בזול יותר

מן החולין וגם חולקין לו על הגורן לר"י דאמר (כתובות דף כח:) חולקין מרומה לעבד אע"פ שאין רבו עמו: וכר תימא אי בעי זריק דיה גימא. וא"מ מה בכך מ"מ חוב הוא לו זה השחרור שפוסלו מתרומה וי"ל דקסבר דלא חשיב ליה חובה מה שמקבלו זה כיון דאפילו אם לא יקבלנו יכול רבו לפוסלו מתרומה בענין אחר אי נמי ה"פ אי בעי זריק ליה האדון גיטא ספק קרוב לו וספק קרוב לעבד ויאסר בתרומה ובשפחה ובבת חורין וטוב לו להיות משוחרר וכן אי בעי שקיל ארבע זוזי מישראל ופסיל ליה מתרומה ועדיין הוא עבד: מבירן דיה ועריק ואזיד דעדמא. משמע דאי עריק אוכל בתרומה יג וא״מ ° ליחוש ד שמא שו מכרו לישראל שו ומיתסר בתרומה וי״ל דלא שכיח שיקנהו ישראל מאחר שברח ד:

ש לוה ואוכל עושה ופורע. לא יעשה תחלה דפרוטה קמייתא קדשה לה ושוב אסור לו אלא לוה תחילה ואוכל ועושה פחות פחות משוה פרוטה ופורע כדמפרש לקמיה. וקס"ד בשאין מעלה לו מזונות וקאמר דיכול להקדים אלמא יכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך: להעדפה. מזונות

מרווחין יותר מה שאין דרך בעליו להאכילו: דלשבח עבדיה. בגוף בריה: בפחות פחות משוה פרועה. עד שלא תלטרף הפרוטה יפרענה דלא חייל הקדש אפחות משוה פרוטה: ה"נ מסתברת. דבמעלה לו מזונות האמר: דאי לא עבדא מאן פלח ליה. שמחחר שחין עושין לו מחכל מה יאכל העבד הזה מי יעבדנו ומי יזמן לו מזונות: אי אמרת בשלמא. הך דלעיל דקאמר רב דחל הקדש: במעלה לו מזונות. קאמר ואין יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך: והא. דקאמר לא חייל הקדש בשחינו מעלה שפיר: אנא אי אמרם. קמייתה בשחינו מעלה ואפילו הכי חייל הקדש דיכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זכך: דאי לא עבדא מאן פלח ליה. בתמיה מאן דבעי ניפלחיה: מ"ש. דאיכא אמורא אחרינא דפליג עליה דרב: נותן שבתו ורפוחתו לרבו. שבתו שכר בטלתו בחליו ואע"פ שנותן לו דמי ידו רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין דעדיין הוא ראוי לכך כשיעמוד מחליו: ורפוחחו. לקמיה פריך הא בעי למיתבא לרופא. הוא הדין לנוקו ולערו אלא נזקו לא איצטריך דהיינו דמי ידו ופשיטא דלרביה הוא דאפחתיה מכספיה ולערו נמי בכלל רפואתו דהכא הוא כדמפרש לקמיה דהאי רפואתו לערא דסמא חריפא הוא וה״ה נמי לצער המכה. ומדקאמר שבתו לרבו והוא ניזון מן הלדקה ש"מ יכול הרב כו': להעדפה. שהוא לריך מפני חליו להוסיף על מזונותיו: ניזון. משמע מזונות כדי חייו: פרנסה. היינו כל שאר לרכיו בלשון לעז קונריי"ר: פשיטא. דלרבו הוא אלא למאן ליהוי הרי מעשה ידיו לרבו ואי לאשמועינן אע״פ שאינו זנו ולמימרא דיכול הרב כו' נימא

אותו העבד ניזון מן הלדקה ותו לא:

דאמדוה לחמשה יומי. ליתן לרופה שכר חמשת הימים: לערה דידיה. וסד"ה לערה לה זכי ליה רחמנה: קמ"ל. דבכל שבח הבה לידו זוכה בו רבו כשורו וחמורו: אמרנו לו למאיר גרסינן. מפני שחבירו הוא אינו קורהו רבי: ומה והלא אם ירלה שלא לוונו רשאי. נמלא שאינו מפסידו בשחרורו כלום: אבל אשה חוב הוא לה. רבנן קאמרי לה כלומר בההיא ודאי מודינא: מאי קאמרי ליה ומאי קמהדר להו. כלומר תשובה שהשיבם ומה עבד כהן שברח מה תשובה היא למה שאמרו לו על המזונות: השבחוני על המזונות. שאינו זנו משלו: מה חשיבוני על התרומה. שהרי כל זמן שלא שחררו הוא הולך ואוכל תרומה בכל מקום בשביל רבו: וכי סימא. ודאי קבלת שליח זו אינה חוב דאי בעי מריה זריק ליה גיטא ברשות הרבים בתוך ד' אמות: ופסיל ליה. שהרי משוחרר הוא זו אינה ראיה דאיהו שביה ליה מיד ולא ימליא עלמו למקום שיוכל לפוסלו בזריקת גט: ואזיל לעלמא. ואכיל תרומה:

רשנ"ל, ו. א"כ ר' יוחנן , איפליג ארשב״ג ורבנן. רשנ״6, ז. שכבר זכה בכל. תוס׳ נ״ק פז. ד״ה בכל. תוס׳ נ״ק פז. ד״ה נענד. ח. אודו לי מיהת כהן שמפסידו . תוס' הרא"ש. בתרומה. ט. לא הבינו דברי אלא. תוס' הרח"ש.
י. בביתם. תוס' הרח"ש.
יא. לפי מה שהבנתם מוס' ב. שנאסר בה. ובזה יש יז הפסוד. עום יאמים. יג בחזקת שהוא עבד כהן, ורבנן נמי לא פליגי מוס' בוכי. עוס סלט ס. ד. לרבנן. מוס' הלח"ש. 10. שחררו רבו וליתסר בתרומה, ולר"מ נמי 10. או שמא יפקירנו. מוס' הרא"ש, יו. וגם אין

האדון משחררו או מפקירו שאינו רוצה להביאו לידי

שאינו דוצה להביאו ליהי מכשול שמא יאכל בתרומה או יבא על

השפחה. מוס׳ הרח״ש.

ומה